

I. Hoffman: Posledný zhasne

- CZ24 News | 16. března 2024

SVET: Keď sa povie: „Posledný zhasne“, vieme, že je to o nás. Nie že by sme to tak chceli, iba tušíme, že to tak dopadne. Ako obyčajne, ako vždy. Víťaznú stranu volíme až v poslednej chvíli, keď už je to bezpečné, pretože ostatní už sa nechali prekabátiť pred nami. Nie že by sme boli zbabelí, iba neradi riskujeme.

A keďže sa nakoniec vždy ukáže, že zmenou sa svet posunul z blata do kaluže, nie je dôležité, kto sa z blata do kaluže ponáhlal ako prvý a kto v blate posledný zhasínal.

Potreba zmeny asi nesúvisí s objektívnou znesiteľnosťou, respektíve neznesiteľnosťou pomerov. Dôležitejšia je naša schopnosť alebo ochota jestvujúce pomery vydržať. Schopnosť prežiť súvisí s kreativitou. Kreativita sa chápe ako komparatívna výhoda, no v situácii, keď sa ponúka opustiť isté pre neisté, sa z kreativity stáva hendikep. Než vzdorovať nepohode, radšej sa na nepohodu kreatívne adaptujeme.

Žijeme teraz a tu. Život je plynúcou prítomnosťou. Minulosť je pasé, budúcnosť vo hviezdach. Aj tá prítomnosť, ktorá je istá, sa však v priebehu života mení, ako človeku pribúdajú skúsenosti alebo ako mu ubúda síl. Podobné je to s historickým vývojom spoločností, ktoré sa rodia, mocnejú, stagnujú a nakoniec degenerujú a zanikajú. Tento cyklus od zrodu po zánik sa odohráva ako striedanie režimov, ale tiež ako striedanie civilizácií. Vlastne je to ohromné dobrodružstvo, ktorého sme svedkami aj aktérmi. A občas žiaľbohu obeťami.

Na otázku, kedy je ideálny čas zasadiť strom, sa odpovedá, že pred desiatimi rokmi a druhá najlepšia možnosť je teraz. Rovnaké to je so záchranou civilizácie. Ideálne by bolo, keby generácie, ktoré dnes lamentujú nad úpadkom Európy, naučili v minulosti svoje deti matematiku, aby z nich vyrástla rozumná generácia, ktorá si dokáže zrútať, že $2+2$ sú 4. Druhá najlepšia možnosť je naučiť matematiku svojich vnukov. Európska budúcnosť nemá jedinú prognózu. Zánikom toho, čo nefunguje, sa vždy otvára priestor alternatíve. Tou je človek po katastrofe, ale tiež spoločnosť po katastrofe.

V perióde, keď Európa degeneruje, sa naša kreativita redukuje už len na minimalizáciu škôd, ktoré vršia nekvalitné, vyšínuté a skorumpované elity. Chýba intelektuálny potenciál pre spoločné kroky dobrým smerom, chýbajú nápady, ako von zo šlamastiky, a chýbajú ľudia, ktorí by životaschopnú víziu uskutočnili. Je to stav, keď sa už iba čaká, kedy posledný zhasne. Vieme, že to budeme my, ale nevyzerá to tak, že by sme sa museli ponáhľať.

Čo s načatým večerom? Je tu starý dobrý Franz Kafka, znalec tohto stredoeurópskeho regiónu, s jeho nadčasovým postrehom, že dobrí kráčajú vyrovnaným krokom, kým ostatní okolo nich tancujú dobové tance. Byť dôstojne sám sebou je najlepší recept do nepohody. Tým sa určite nič nepokazí. Ak neexistuje spoločenská ponuka reagujúca na potreby občana, je tu vždy príležitosť byť sám sebe zodpovedným občanom. Od kolabujúceho systému nečakajme pomoc. Žijeme kritický medzičas: Človek sa už nemôže oprieť o štát a štát sa ešte nedokáže oprieť o človeka.

AUTOR: Ivan Hoffman

[ZDROJ](#)